

Vreme: 29.07.2026 17:57

Medij: n1info.rs

Link: <https://n1info.rs/svet/ratovi-a-sada-i-el-ninjo-mogli-bi-da-izazovu-glad-u-svetu/>

Autori: Dojče vele

Teme: Svetska banka

Naslov: Ratovi, a sada i El Ninjo, mogli bi da izazovu glad u svetu

5601

Početkom jula američka Nacionalna uprava za okeane i atmosferu (NOAA) procenila je da postoji "63 odsto verovatnoće" da bi taj neuobičajeni vremenski fenomen ove godine mogao da bude "veoma snažan". Istovremeno, prošle nedelje je banka JP Morgan upozorila da bi El Ninjo, u kombinaciji s cenom nafte od 100 dolara po barelu, mogao da poveća cene hrane za čak 1,5 odsto. Dolazak El Ninja usledio je nakon dva velika sukoba - u Ukrajini i na Bliskom istoku. Posle oba rata došlo je do rasta cena hrane, ali oni ipak nisu izazvali masovnu glad, niti ozbiljnu političku nestabilnost u siromašnijim zemljama. Može li ova treća kriza da izazove "savršenu oluju" koja će poremetiti postojeću ravnotežu? Ruski napad na Ukrajinu i dalje otežava izvoz iz jednog od najvažnijih svetskih regiona za proizvodnju i izvoz žitarica. Napadi na luke iz kojih se izvoze žitarice i dalje traju, mnoga polja su minirana ili opasna za obradu, kako piše Dojče vele. Rat sa Iranom i poremećaji u izvozu nafte iz Persijskog zaliva povećali su cenu i nafte i đubriva koje se proizvodi od fosilnih goriva. To je podiglo troškove proizvodnje hrane širom sveta i izazvalo privremene poremećaje u snabdevanju đubrivom. Očekuje se da će El Ninjo, koji menja obrasce padavina i temperature širom planete, biti toliko snažan da je Svetska banka nedavno upozorila da bi prinosi pirinča u pogođenim područjima mogli da budu manji za 20 do 50 odsto. Maksimo Torero, glavni ekonomista Organizacije UN za hranu i poljoprivredu (FAO), upozorio je na "kumulativni efekat" koji bi do kraja godine mogao da stvori "veoma složenu situaciju". "Veoma smo zabrinuti zbog El Ninja i kašnjenja monsuna u Indiji", rekao je Torero. Očekuje se da će El Ninjo oslabiti i usporiti sezonu monsuna u Indiji, koja je od presudne važnosti za setvu pirinča. Prema navodima lokalnih medija, u junu je već palo oko 40 odsto manje kiše nego što je uobičajeno. Indija proizvodi gotovo trećinu svetskog pirinča, iako se najveći deo te proizvodnje troši na domaćem tržištu. Pored južne Azije, FAO smatra da najveći rizici povezani sa El Ninjom prete afričkom regionu Sahela, južnoj Africi, jugoistočnoj Aziji i takozvanom Suvom koridoru u Centralnoj Americi. Agencija UN za hranu ovog meseca je upozorila da neka od tih područja u narednim mesecima imaju više od 50 odsto verovatnoće da će pogoditi suša. Uprkos svim dosadašnjim krizama, FAO konstatuje da su cene hrane i dalje gotovo 20 odsto niže od vrhunca dostignutog 2022. godine. Razlog je to što je svet prošle godine ostvario najveću žetvu žitarica u istoriji. Poljoprivrednici su zasejali veće površine, vremenski uslovi bili su povoljni, a prinosi po hektaru porasli. Iako se očekuje da ovogodišnja žetva bude nešto manja, i dalje bi trebalo da bude druga najveća do sada. "Produktivnost u poljoprivredi i dalje raste", rekla je Simone Bunze iz Stokholmskog međunarodnog instituta za istraživanje mira (SIPRI). Ona posebno ističe Indiju i Latinsku Ameriku. "To je pomoglo da se održi proizvodnja hrane i smanji glad. Time se ublažavaju i neke lokalne društvene krize", navela je ona. To, međutim, ne znači da je glad nestala. Ujedinjene nacije procenjuju da je 266 miliona ljudi širom sveta i dalje pothranjeno. "U svetu proizvodimo dovoljno kalorija da nahranimo sve ljude", kaže Torero. "Problem je u tome što te kalorije nisu ravnomerno raspoređene i upravo je to glavni izazov", dodaje on. Najteža situacija je u malom broju zemalja pogođenih ratovima, gde čak i kada hrane ima, ona ne može da stigne do ljudi kojima je najpotrebnija. Stanovnici država zahvaćenih sukobima, poput Demokratske Republike Kongo, Sudana i Jemena, čine dve trećine ljudi koji se suočavaju sa akutnom glađu u kriznim područjima koja prati UN. Rat često uništava lokalne izvore hrane, raseljava milione ljudi, oštećuje infrastrukturu i ozbiljno ograničava pristup humanitarnoj pomoći. U pojedinim kriznim žarištima, poput Sudana i Gaze, stručnjaci upozoravaju da se glad sve češće koristi kao oružje. "Zaraćene strane namerno uništavaju poljoprivredno zemljište, stočni fond, sisteme za vodosnabdevanje, skladišta hrane i saobraćajne pravce. Time ugrožavaju pristup tržištima i ometaju dopremanje humanitarne pomoći", rekla je Bunze. Dodatni rizik za globalno snabdevanje hranom predstavljaju đubriva, od kojih se oko trećine u normalnim okolnostima transportuje kroz Ormuski moreuz. Plovidba tim prolazom i dalje je ozbiljno poremećena nakon neuspešnog primirja između SAD i Irana, kao i zbog napada na brodove u Crvenom moru. Mnogi poljoprivrednici sada plaćaju znatno više za đubrivo, zbog čega odlažu kupovinu ili prelaze na kulture kojima je potrebno manje đubrenja. Ako na kraju upotrebe manje đubriva, prinosi u sledećoj sezoni mogli bi da budu slabiji. Stručnjaci za prehranbu bezbednost smatraju da bi sam sukob na Bliskom istoku do 2030. godine mogao da gurne još milione ljudi u glad, a te procene još ne uzimaju u obzir posledice El Ninja. Pošto se očekuje rast temperature površine Tihog okeana za oko 3,6 stepeni Celzijusa, gotovo dvostruko više nego tokom El Ninja 2015/2016, klimatski institut Berkeley Earth procenjuje da bi ovogodišnji El Ninjo mogao da bude najjači ikada zabeležen. Stručnjaci upozoravaju i na mogućnost naglog porasta gladi ako cena nafte ponovo pređe 120 dolara po barelu, ako izvoz žitarica iz Ukrajine bude dodatno blokiran ili ako El Ninjo naredne godine ozbiljnije pogodi useve zbog smanjene setve. Ako bi se svi ti faktori dogodili istovremeno, posledice bi bile znatno teže. Banka JP Morgan procenjuje da bi do 2027. godine rast cena hrane mogao da pređe pet odsto, pri čemu bi najteže bile pogođene zemlje u razvoju.

